

TORZE VAJEČNÍKU

MUDr. Jana Čechová

Dětské středisko, Brno

Kazuistika pojednává o torzi vaječníku u mladé dívky, která byla dána do příčinné souvislosti s těžkou kontuzí břicha. Je zajímavá v tom, že prvotní ultrasonografické vyšetření bylo negativní a teprve po několikadenní latenci byla torze diagnostikovává sonograficky a klinicky. U děvčete byla provedena adnexektomie s následným histologickým vyšetřením ovaria, které prokázalo nekrózu ovariální tkáně.

Kazuistika

Dívka, narozena 1986 (16 let).

Anamnestické údaje

Rodinná anamnéza: Bezvýznamná, otec hypertonik.

Osobní anamnéza: Děvče mělo od útlého dětství atopický ekzém, ke kterému se později přidružila obstrukční bronchitida se zátěžovou dušností (pacientka byla v evidenci kožního a alergologického oddělení).

Onemocnění

Děvče upadlo na schodech a o zídku si narazilo břicho. Následujícího dne nad ránem zvracelo a stěžovalo si na bolest v pravém podbřišku, vystřelující do pravé kyčle. Z LSPP bylo odesláno na Klinikou dětské chirurgie, ortopedie a traumatologie FN Brno, pracoviště Dětská nemocnice, kde bylo přijato k pozorování.

Laboratorní vyšetření: Jaterní testy a transaminázy v normě, krevní obraz a diferenciální rozpočet v normě, moč a močový sediment negativní; sonografie břišní dutiny bez patologického nálezu. Po pětidenní hospitalizaci bylo děvče propuštěno domů s doporučením: tři dny klid na lůžku a jeden měsíc tělesného šetření; při potížích ihned kontrola na klinice.

Komplikace

Po pěti dnech domácího ošetřování se u děvčete náhle znovu dostavila bolest břicha se zvracením. Děvče bylo okamžitě přijato na kliniku; při opakované sonografii břicha byl vpravo zjištěn v Douglasově prostoru kulovitý útvar o průměru cca 6 cm a bylo vysloveno podezření na torzi vaječníku. Děvče bylo operováno a byla provedena pravostranná adnexektomie a současně apendektomie.

Histologický náález: Hemoragická infarzace ovaria s nekrotizací ovariálního parenchymu.

Rána se zhojila per primam a po týdnu bylo děvče propuštěno domů. Na doporučení gynekologa po třech měsících od operace následovala lázeňská léčba ve Františkových Lázních.

Nastalá komplikace byla dána do jednoznačné souvislosti s úrazem, po kterém se dostavilo zvracení a bolesti v pravém podbřišku, vystřelující do pravé kyčle. Proto Česká pojišťovna akceptovala hlášení o oznámení úrazu a úraz odškodnila.

Diskuze

Kazuistika byla prezentována na setkání školitelů dětských lékařů za účasti dětských chirurgů. Obtížně vysvětlitelný je negativní sonografický náález při první hospitalizaci děvčete a průkaz suspektního útvaru při sonografickém vyšetření až při druhém přijetí, kdy po pěti dnech klidového režimu v domácím ošetřování se intenzivní bolestí vystřelující do končetiny se zvracením dostavily znovu. V rozpravě k této kazuistice bylo poukázáno na skutečnost, že pokud je delší závěs ovaria, vždy hrozí potenciální možnost torze vaječníku; současně však u delšího závěsu vždy existuje možnost, že počínající torze ovaria může být uvolněna nějakým podvědomým manévrem či zaujetím určité polohy jedincem. Je mimo diskuzi, že každá těžší kontuze podbřišku, u hubených dívek zejména, může vést teoreticky k uvolnění, popř. částečnému poškození úponu vaječníku a způsobit popsané obtíže. Nevylučujeme proto, že u děvčete se torze vaječníku částečně uvolnila při první hospitalizaci a v klinicky a sonograficky prokazatelné podobě se projevila až po několika dnech; spekulovat lze o tom, co bylo před druhou hospitalizací spojenou s adnexektomií provokujícím momentem, zda běžný pohyb (jako předklon, obrat na lůžku, sed) nebo jiné příčiny.

Kromě torze vaječníku, mající nepochybnou souvislost s traumatickým dějem, je třeba pamatovat na torze vzniklé spontánně bez předchozí úrazové anamnézy. Zpravidla provázejí ovariální cysty a nádory, z nichž zejména první nejsou u dospívajících dívek až tak neobvyklým nálezem. Z těchto důvodů se jeví velmi potřebné věnovat bolestem v podbřišku u děvčat v pubertě a v postpubertálním období zvýšenou pozornost a preventivně počítat s rizikem, na které poukázala tato kazuistika.

Závěr pro praxi

Dostaví-li se do ordinace ambulantního pediatra dospívající děvče se zvracením a bolestmi v pravém nebo levém podbřišku, které vystřelují do ipsilaterální kyčle nebo celé končetiny a jsou trvalé, vzácněji intermitentní povahy, měl by dětský lékař vždy pamatovat na diagnózu torze vaječníku a odeslat pacientku do péče kompetentního odborného oddělení.